

Lekcja 37

Temat: Na frontach I wojny światowej.

Problem bałkański na początku XX wieku był efektem walki o przejęcie ziem od coraz słabszego imperium tureckiego przez narody, które po wiekach zaborów chciały odzyskać niepodległość i ziemie znajdujące się jeszcze pod władzą Turków. Jednak konflikt miał podwójne dno. Było to spowodowane tym, że sytuacja na Bałkanach miała ogromne znaczenie dla wielkich mocarstw. Takie państwa jak Wielka Brytania, Francja, a przede wszystkim Rosja i Austro-Węgry wspierane przez Niemcy, chciały uczynić z tych terenów własną strefę wpływów. Dlatego rozwinęły tam działalność szpiegowską i nieformalnie wspierały jedne państwa bałkańskie przeciw drugim.

Rosjanie popierali Serbię w takim stopniu, że poczuło się na tyle silne, aby wzmocnić politykę antyaustriacką. Serbski wywiad wspierał organizacje antyaustriackie, a jedna z nich przeprowadziła udany zamach na następcę tronu arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Habsburga, co stało się pretekstem do wybuchu I wojny światowej.

1. Dnia 28 czerwca 1914 roku w Sarajewie – stolicy Bośni i Hercegowiny, należącej do Austrii- został zastrzelony arcyksiążę Franciszek Ferdynand, austriacki następca tronu.

Gawriło Princip, oddał strzały w kierunku pary arcyksiążęcej. Oboje zginęli.

Źródło: <https://www.google.com/search?q=zamach+na+arcyksi%C4%99cia+franciszka+ferdynanda&tbm=isch&ved=2ahUKEwIL3okSzdbnAhWSyioKHULmADsQ>

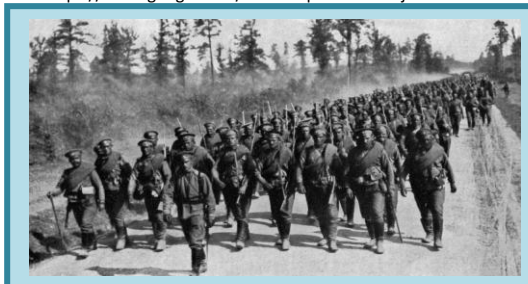
2. 1 sierpnia 1914 roku Niemcy wypowiedziały wojnę Rosji, 6 sierpnia 1914 roku to samo zrobiły Austro-Węgry. W dniu 3 sierpnia Niemcy wypowiedziały wojnę Francji. Wojska niemieckie, naruszając neutralność Belgii ruszyły na Francję.

Źródło: https://www.google.com/search?q=wybuch+I+wojny+%C5%9Bwiatowej&tbm=isch&ved=2ahUKEwIT98vw0tbnAhVKxyoKHUR_BWAQ2-cCegQIABAA&

3. Działania zbrojne toczyły się przede wszystkim w Europie, swoim zasięgiem objęły także kolonie zamorskie oraz niektóre państwa pozaeuropejskie, dlatego konflikt ten został określony mianem wojny światowej lub **WIELKIEJ WOJNY**.

Źródło: <https://www.google.com/search?q=wielka+wojna&tbm=isch&ved=2ahUKEwjFnNa409bnAhXSySoKHcEFD4EQ2-cCegQIABAA&>

4. Pozycyjny charakter działań wojennych przyczynił się do milionów ofiar śmiertelnych wśród żołnierzy.

Źródło: <https://www.google.com/search?q=wielka+wojna&tbm=isch&ved=2ahUKEwjFnNa409bnAhXSySoKHcEFD4EQ2-cCegQIABAA&>

Front zachodni

1914-1918 – Niemcy planowali szybkie pokonanie Francji zgodnie z taktyką wojny błyskawicznej, ale plan się nie udał i rozpoczęła się długotrwała wojna pozycyjna (armie ostrzeliwały się na niezmiennych pozycjach – żołnierze pozostawali w okopach – front zmieniał się minimalnie).

1916 r. – w bitwie nad Sommą i pod Verdun zginęło łącznie ponad **1,6 mln** żołnierzy.

5. Po przejściu przez Belgię armie niemieckie miały obejść Paryż od zachodu i zaatakować od tyłu armie francuskie skoncentrowane na granicy francusko – niemieckiej. Ten manewr miał zniszczyć armię silniejszego zachodniego sąsiada, następnie Niemcy planowały przerzucić większość swoich sił na front wschodni i skoncentrować się na wojnie z Rosją.

FRONT ZACHODNI

- **Bitwa nad Marną (5-9.09.1914)**

wojska francuskie zatrzymały natarcie niemieckie, przekreślając tym samym plan niemieckiej wojny błyskawicznej

- **Bitwy pod Ypres (1914-1915)**

- **Bitwa nad Sommą (1.07.-18.11.1916)**

- **Bitwa pod Verdun (1916)**

Niemcy stracili w tej bitwie około 240 tysięcy żołnierzy, Francuzi około 275 tysięcy

- **Bitwa Jutlandzka (31.05 – 1.06.1916)**

Największa bitwa morska niedaleko Półwyspu Jutlandzkiego w cieśninie Skagerrak (zwana bitwą jutlandzką), obie strony niemiecka i angielska ogłosiły swoje zwycięstwo (bitwa została nie została rozstrzygnięta). Brało w niej udział 250 okrętów i 105 tysięcy marynarzy.

- **Bitwa pod Passchendaele (1917)**

- **Niemcy ogłaszają nieograniczoną wojnę podmorską 31.01. 1917**

- 6 kwietnia 1917 - do wojny przystępują Stany Zjednoczone wypowiadając wojnę Niemcom

- **Bitwa pod Cambrai (1917)**

- **Druga bitwa nad rzeką Sommą**, połączone siły angielsko-francusko-amerykańskie pod dowództwem Ferdynanda Focha -18 lipca **1918 roku** , 8 sierpień 1918 - w trakcie bitwy nad Sommą, "czarny dzień" armii niemieckiej

FRONT WSCHODNI

- **Bitwa pod Tannenbergiem**, zwycięstwo wojsk niemieckich nad armią rosyjską -26-31. 08.1914

- **Bitwa pod Gorlicami** wojska niemieckie, dowodzone przez gen. Paula von Hindenburga, przerwały front – 4. 05. 1915

- Kontrofensywa gen. Aleksieja Brusilowa, wojska rosyjskie zajęły Galicję Wschodnią (dotychczas należąca do Austrii) maj-wrzesień 1916

- **Pokój brzeski, w Brześciu Litewskim** Rosja Radziecka zawarła traktat pokojowy z państwami centralnymi -3.03.1918

11 listopad 1918 - w lasku Compiègne pod Paryżem Niemcy podpisały rozejm: miały natychmiast wycofać się z Belgii, Francji, Alzacji i Lotaryngii i lewego brzegu Renu oraz wydać znaczną część swego uzbrojenia, począwszy od karabinów maszynowych na samolotach i łodziach podwodnych kończąc

Źródło: <https://www.google.com/search?q=wielka+wojna&tbn=isch&ved=2ahUKewjFnNa409bnAHXSySoKHcEFD4EQ2-cCegQIABAA&>

11.11.1918 r. podpisanie zawieszenia broni w wagonie w Compiegne.

I wojna światowa

Był to największy konflikt zbrojny na kontynencie europejskim od czasu wojen napoleońskich, czy wojny secesyjnej, trwający od 28 lipca 1914 do 11 listopada 1918 (w latach 20. i 30. XX wieku nazywany "wielką wojną") pomiędzy Ententą, czyli połączonymi siłami Wielkiej Brytanii, Francji, Rosji, Serbii, Japonii, Włoch (od 1915), Stanów Zjednoczonych (od 1917), a Państwami Centralnymi, czyli Austro-Węgrami i Niemcami wspieranymi przez Turcję i Bułgarię.

Walki na Bałkanach wyglądały zgoła inaczej niż na pozostałych frontach. Tutaj w przeciwieństwie do długich i wyczerpujących walk w okopach rozstrzygnięcia zapadały bardzo szybko, a całe starcia ograniczyły się do kilku krótkich kampanii.

- Wojna na Bałkanach zaczęła się od uderzenia Austriaków na Serbię. Belgrad został zdobyty 2 grudnia.
- 14 października 1915 roku po stronie państw centralnych opowiedziała się Bułgaria. Wojska bułgarskie natychmiast uderzyły na Serbię. Austriacy, przewidując taki atak, przeprowadzili uderzenie 6 października. Z tego też powodu pod koniec listopada Serbia została całkowicie opanowana przez państwa centralne. Odwrót armii serbskiej przez Albanie w październiku 1915 r. następnie Armia serbska została przewieziona drogą morską na wyspę Korfu.
- 27 sierpnia 1916 roku Rumunia włączyła się do wojny. Po inwazji Siedmiogrodu została pokonana przez armię bułgarską i niemiecką i równocześnie znalazła się pod ich okupacją. Bukareszt padł 6 grudnia, a pod koniec 1916 ocalałe oddziały rumuńskie opuściły Wołoszycznę i wycofały się do Mołdawii.
- 27 czerwca 1917 r., układ sił został naruszony po przejściu Grecji na stronę aliantów.
- 29 września 1918 r. Bułgaria podpisała zawieszenie broni, równocześnie poddała się armia austriacka. Alianci opanowali całkowicie sytuację na Bałkanach i przygotowywali się do wkroczenia na Węgry.
- 1918- wojska Ententy przeprowadziły ofensywę na Półwyspie Bałkańskim. W jej wyniku we wrześniu 1918 roku wyzwolono Serbię, zmuszono do kapitulacji Bułgarię w październiku Turcję.